

Aan: Het college van B&W van de gemeente Rotterdam, ter attentie van de wethouder de heer Versnel

Datum: 21 augustus 2025

Onderwerp: Advies over groenaanbesteding: ruimte voor ecologisch beheer en burgerparticipatie

Geacht college,

De adviescommissie Stadsnatuur, Dierenwelzijn en NME heeft als onafhankelijk orgaan tot taak uw college zo tijdig mogelijk, gevraagd en ongevraagd, te adviseren over beleidsvraagstukken en de implementatie daarvan ten aanzien van stadsnatuur, dierenwelzijn en natuur- en milieueducatie (NME). In onze laatste vergaderingen hebben wij met externe deskundigen de aanbesteding van het groenonderhoud in Rotterdam besproken. Via deze weg willen we u hierover graag adviseren..

Aanleiding

De gemeente Rotterdam is momenteel bezig om het groenbeheer van de stad aan te besteden. Die aanbesteding is al uitgezet bij marktpartijen en tijdens die aanbesteding kunnen de regels of criteria niet aangepast worden. De aanbesteding groen is complex omdat beleidsuitgangspunten vanuit duurzaamheid, biodiversiteit, klimaatadaptatie, circulair en burgerparticipatie in het bestek moeten landen, waarbij het ook werkbaar en betaalbaar moet blijven. Daarbij komt nog dat 'de hele stad meekijkt', want het groen in stad roept bij iedere inwoner (en bezoeker) van de stad gevoelens op.

Zorgpunten

Voor dat laatste heeft de gemeente duidelijk oog gehad, want de afgelopen periode zijn er meerdere participatiesessies geweest om te vragen wat de wensen van de inwoners en groene partijen zijn in de stad. Wij krijgen echter vanuit onze achterban van "groene partijen in de stad Rotterdam" signalen dat ze zich zorgen maken over de inhoud van het bestek. Wat wordt er gedaan met hun input? Wat blijft er overeind van de eisen rondom biodiversiteit en gaat een eventuele nieuwe partij wel met hen in gesprek?

Kansen

De lopende aanbestedingsprocedure van groenonderhoud in Rotterdam biedt een kans om dit de komende jaren anders te doen, namelijk dat de gemeente, of de door haar gegunde partij, het niet alleen hoeft te doen. De Rotterdamse burger en de Rotterdamse groene partijen zijn klaar voor echte participatie op dit terrein. Het 'tegelwippen' en zelfbeheer (<https://www.rotterdam.nl/zelfbeheer>) is inmiddels door de Rotterdamse samenleving op grote schaal omarmd en draagt bij aan een groenere stad, én een stad waar de inwoners meer betrokken en trots op zijn. Maar ook bestaan er in Rotterdam tientallen organisaties, stichtingen, verenigingen en bewegingen die zich op vaak heel plaatselijk niveau inzetten om een stuk groen te beheren. Dat betekent minder onderhoud voor de gemeente, omdat de

burgers zich betrokken en verantwoordelijk voelen om het te onderhouden. Dit heeft – nog afgezien van diverse sociaalmaatschappelijke voordelen – tevens een aanzienlijke impact op de biodiversiteit in de stad; daar waar een gemeente (begrijpelijk) vaak kiest voor onderhoudsarm groen, kiezen de bewoners voor meer afwisseling en daarmee diversiteit in het stukje groen dat zij ecologisch beheren. Het is in het voordeel van de gemeente, de hoveniers én groene burgerinitiatieven als de werkzaamheden onderling goed kunnen worden afgestemd. Dat scheelt kosten en voorkomt frustratie bij alle betrokken partijen..

Middels dit advies vragen wij u er op toe te zien dat er ruimte is voor deze vraag vanuit de stad, zodat bewoners en groenpartijen die vanuit een intrinsieke motivatie betrokken zijn bij het groen in Rotterdam zich kunnen vinden in dit nieuwe bestek. Wij begrijpen dat het moeilijk is om tijdens een aanbestedingsprocedure te communiceren met externe partijen over de inhoud van deze procedure, maar wellicht vindt u toch een manier om de zorgen weg te nemen.

Modern beheer

Vanzelfsprekend zullen nog grote delen van het stedelijk groen door de gemeente (of een door hen geselecteerde partij) moeten worden onderhouden. Dat betreft bijvoorbeeld de bomen langs de straten in de stad; niet alleen ontbreekt burgers de apparatuur om dat te doen, de veiligheid van verkeer en andere passanten speelt daar ook een grote rol. Maar we vragen wel aan de gemeente om dat beheer zo ecologisch mogelijk te doen. En dat betekent dus eerder minder doen dan meer. Ook op die gebieden zien we overigens hoopvolle initiatieven; zo wordt er in sommige middenbermen alleen vlak langs de weg gemaaid omwille van de veiligheid, en blijft het gras in het midden van de berm, waar het verkeer er geen last van heeft, staan. Het gemaaid gras kan gewoon in de middenberm of ergens in de buurt worden gestort. Dat beperkt niet alleen het aantal vervoersbewegingen - hetgeen beter is voor zowel het milieu als de portemonnee - dit gemaaid gras kan ook als voeding dienen voor de aanwezige overige planten. Als storten in de nabije omgeving geen optie is, kan hergebruik van het gemaaid gras elders in de gemeente een duurzame toepassing bieden.

Overwegingen en Advies

De commissie adviseert het college om de volgende stappen te ondernemen:

- Stimuleer gebiedsgerichte samenwerking en co-creatie. Betrek bewoners en groene initiatieven tijdens én na de aanbesteding bij het groenonderhoud in hun wijk. Betrokkenheid leidt tot een grotere biodiversiteit, meer sociale cohesie en minder afval.
- Reserveer een deel van het budget voor groenbeheer voor groene buurtverbinders die samen met bewoners actief zijn in de wijken. Dit geldt met name voor kleinschalig groen dat dicht bij de bewoners is en grote kansen biedt voor biodiversiteit als stapsteen en/of groene verbinding.
- Moedig adaptief en innovatief beheer aan. Vraag de uitvoerende partij niet om zich strikt aan de afspraken te houden zonder na te denken, maar moedig juist aan om met alternatieven te komen die de veiligheid behouden én de biodiversiteit en leefbaarheid in Rotterdam verbeteren. Ecologisch beheer door de partij zelf en betrokkenheid van burgers zijn hierbij mogelijke opties.

- Denk integraal. Zorg dat in de verschillende beleidsstukken gestelde ambities op het gebied van duurzaamheid, biodiversiteit, klimaatadaptatiecirculariteit en burgerparticipatie ook echt verankerd zitten in de aanbesteding.
- Waarborg transparantie en terugkoppeling. Wees transparant over financiële aspecten van groenbeheer als basis voor zelfbeheer-afspraken (zoals right to challenge/right to cooperate). Richt het bestek zó in, dat het beheergeld voor een perk / straat / groenstrook / gebiedje eenvoudig overdraagbaar is (en het niet 'vast blijft zitten' in een meerjarig beheercontract).

Deze aanbesteding is een kans voor de komende jaren om innovatief beleid uit te voeren en te verankeren binnen de gemeente.

De commissie verneemt graag uw reactie op bovenstaand advies.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in dark ink, consisting of a stylized 'M' followed by the name 'Damen'.

Marc Damen
voorzitter Adviescommissie Dierenwelzijn en Stadsnatuur